

ESTILS

La presència de Ramana Maharshi

‘El poder de la presència’, el llibre de David Godman publicat per Trompa de Elefante, és el primer volum d’una trilogia dedicada a Sri Ramana Maharshi (1879-1950), un dels més grans savis que mai hagi sorgit a la Índia. A través del testimoniatge dels qui van compartir al-

gun moment de la seva vida, i amb una prosa cuidada, Godman ens acosta el senzill però profund missatge de Ramana. Una obra que aconsegueix submergir al lector en l’apassionant relat d’una vida exemplar, que sorprèn pel seu quotidià i revolucionari missatge.

Pachakutec, temps pel canvi

Aquesta pel·lícula, dirigida per Anya Schmidt, ens apropa a la cosmovisió inca a través del jove sacerdot peruà Nyaupany Puma, que l’any 2007 va iniciar un peregrinatge al voltant de la Terra per compilar coneixements ancestrals sobre la sanació del Planeta. Disponible a pachakutec.com i a Youtube.

La cita de la setmana

“Allà on les formulacions conceptuals marquen les fronteres, l’experiència profunda uneix més enllà de les divergències perifèriques.”
Denys Teundroup

Te i cafè: retorn al ritual

Estimulen les ganes de trobada, conversa i unió i des de sempre han estat aliats incondicionals de tradicions espirituals

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Cafè i te són dos elements indispensables en la nostra quotidianitat, dues infusions que fan moure el món, que el desperten i el connecten. Aquestes característiques les han fet dues begudes desitjades i preuades dels seus respectius descobriments. Ambdues tenen altes dosis de ritualisme i sacralitat, de transcendent simplicitat. Què tenen el te i el cafè que ens estimulen les ganes de reunió, de trobada, de conversa, és a dir, de fraternitat i unió?

Del Japó al Sàhara

Al llindar del segle XX, quan Occident començava a interessar-se de

debò per Orient, el japonès Okakura Kakuzo va escriure el seu cèlebre ‘El llibre del te’, on llegim: “La filosofia del te no és una simple estètica en l’accepció ordinària del mot, car ens ajuda a expressar, conjuntament amb l’estètica i la religió, la nostra concepció integral de l’home i de la natura. És una higiene, perquè obliga a la netedat; és una economia, perquè ensenya com el benestar consisteix molt més en la simplicitat que en la complicació de les despeses; és una geometria moral, car defineix el sentit de la nostra proporció en relació amb l’univers. Representa, en fi, el veritable esperit democràtic de l’Extrem Orient en quant fa de tots els seus adeptes uns aristòcrates del gust. Aquells que són incapaces de sentir dintre

seu la petitesa de les coses grans, són mal preparats per a escatir la grandesa de les petites coses en els altres...”. La cerimònia del te no hem d’associar-la només a la regió que la va popularitzar. La insípida bellesa, els silencis, la conversa i la tranquil·litat de la casa japonesa es converteixen en paisatge de cel i sorra saharià on el cicle d’abocar el te a la tassa i de la tassa a la tetera és ja tota un icona de la parsimònia acollidora amb la que el te, acompanyat de la menta, rep als hostes. “Aquesta beguda va tornar-se un pretext per al culte de la puresa i del refinament –diu Kakuzo–, una funció sagrada en la qual l’hoste i el seu convidat realitzen la més alta beatitud de la vida mundana. La cambra de te va ser un oasi en el trist desert de l’existència.”

El cafè: vi de l’Islam

Si es diu que una de les primeres funcions del te va ser mantenir deserts als monjos budistes durant les llargues cerimònies nocturnes, el

mateix s’explica del cafè i la seva primigènia funció en les cerimònies del misticisme islàmic. Les llavors del cafè, originàries d’Etiòpia, van arribar al Iemen portades, segons algunes fonts, per membres de confraries sufis, que les utilitzaren pel mateix propòsit, com a fidel company de les llargues nits recordant, en grup, a Déu. El cafè s’estengué ràpidament per tot Aràbia, i a partir del 1400 es tenen documents del seu consum habitual a La Meca, on comencen els inevitables debats sobre la permissivitat i nocivitat del nou i sospitoso estimulants. De fet, amb el temps al cafè se’l va conèixer com al “vi de l’Islam”, i segons expliquen alguns relats l’Europa cristiana també veia amb desconfiança aquesta ‘beguda musulmana’ (es diu que el Papa Clement VIII, després de provar una tassa d’aquest beuratge infidel, va declarar que no es podia consentir que els musulmans en tinguessin el monopoli i que, per tant, se l’hauria de batejar).

Anècdotes a banda, i al voltant del cafè veritablement n’hi ha moltes, d’anècdotes i llegendes (com una iraní que diu que l’arcàngel Gabriel donava cafè al Profeta Muhàmmad per despertar-lo, el que ens demostra fins a quin punt molts necessitaven sacralitzar aquesta beguda), és notable el vincle que es manté encara ara entre cafè i espiri-

tualitat. A principis del segle XX, per exemple, un altre místic, en aquest cas el senegalès Xej Ahmadu Bamba, va popularitzar el “Cafè Tuba”, barreja de cafè escumós i pebre de Guinea ensucrat idoni per acompanyar les festes religioses més asseynalades i que, avui dia, s’ha convertit en una de les begudes més consumides (i exportades) del país oest-africà.

La proliferació del cafè també es va disseminar de seguida més enllà de l’àmbit religiós, en especial quan per tot el món islàmic aparegueren les primeres cafeteries a partir del segle XVI. Per a la periodista Caroline Stone, que defineix aquestes cafeteries com les primeres xarxes socials, els establiments proporcionaven un espai de reunió protegits de

la calor exterior fins en aquell moment difícils de trobar per les característiques de l’espai privat i la importància de la intimitat a l’Islam. Ràpidament es convertiren en llocs de tertúlia, de joc i d’aprenentatge, llar també de poetes i místics. El viatger francès del segle XVII Jean Chardin, en una visita als cafès perses, va escriure: “La gent hi conversa obertament, s’hi parla de política i es critica al govern en total llibertat i sense por. També hi juguen de manera innocent a escacs i dames. A més, clergues, dervitxos i poetes expliquen històries en vers o prosa. Moltes són morals, com els nostres sermons, però no es considera es-

candalós no fer-ne cas. Ningú està obligat a aturar la conversa o a deixar de jugar per a escoltar-los. Un mul.là es posa dempeus al mig del cafè, o un dervitx entra de cop, i comencen a parlar de la vanitat del món i en contra del materialisme. A vegades dos o tres parlen alhora, un pot fer un sermó mentre l’altre explica un conte.”

Les cafeteries de tot el planeta tenen aquí les seves arrels, malgrat els canvis actuals. I és que el te i el cafè conserven el mateix potencial que hi van veure els seus primers consumidors: no deixem que s’esvaeixi fent-lo un producte més, begut amb presses, sense atenció ni companyia.

CONSCIÈNCIA D’ARA
Cada dijous
I la setmana que ve:
El silenci sanador de Yolande Durán

Desenterrar l’Amor

Opinió

SÒNIA CASTAÑO
HISTORIADORA DE L’ART I DE LES RELIGIONS

“Una de les indigències dels nostres dies –diu Maria Zambrano– és la que a l’amores refereix. No és que no existeixi, sinó que la seva existència no troba lloc, acolliment en la pròpia ment ni en la pròpia ànima de qui és visitat per ell. Està com enterrat viu, vivent, però sense força creadora”.

Perquè l’amor desperti i trobi acolliment dins nostre, és necessari deixar de sentir-se separat, de deixar de viure la vida des de la individualitat a la qual hem estat arrossegats, abandonar tota singularitat egoica per una pluralitat compassiva i canviar el jo pel nosaltres, un nosaltres que inclogui veritablement a l’altre, que dugui a terme la ruptura de barreres i de

tota dualitat. L’amor és obertura sense límit a una manera de sentir a l’altre, a una còpula existencial.

És necessari desenterrar-lo perquè pugui recuperar la seva força creadora i la seva virtut, doncs, només l’amor fa possible que pugui tenir lloc les veritables trobades, el genuí contacte amb l’altre. L’amor no és un pensament sinó una actitud

És la capacitat de cura i respecte cap a l’altre, la capacitat de viure l’experiència d’unitat, no solament amb els altres sinó amb tot el que ens envolta. Els seus fruits són impredecibles i sorprenents. L’amor atresora el poder de transformar-ho tot, de convertir tota experiència en una experiència fèrtil i fecundadora. Malgrat l’esforç que suposa, a vegades, fins i tot un sacrifici, ens permet poder trobar l’equilibri i l’harmonia en aquest viatge que és la vida al costat dels altres.

Si fóssim capaços de donar-nos totalment i de ser ofrena per l’altre, de dur a terme la nostra entrega sense sentir que ens empobrim, que perdem o renunciem a alguna cosa, el nostre esforç ens faria mereixedors de l’ensenyança més excel·lent i antiga de totes, la de l’amor.